

INDIKÁTORY KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ

Definice korupce:

Jedná se o zneužití pravomocí za účelem získání nezaslouženého osobního prospěchu. Znamená to takové jednání zaměstnanců veřejného sektoru, jímž se nedovoleně a nezákonně obohacují prostřednictvím zneužívání pravomocí, které jim byly svěřeny.

Korupcí se tedy rozumí takové jednání, kterým osoba v určitém kvalifikovaném postavení (zaměstnanec veřejné správy) zneužívá tohoto postavení k osobnímu obohacení nebo obohacení třetích osob, přičemž z tohoto jednání mohou mít přímý užitek osoby, které korupční jednání vyvolaly a vždy vzniká škoda určitelné skupině fyzických nebo právnických osob.

Existují různé typy korupčního jednání, které se liší především stupněm společenské nebezpečnosti. Ve veřejné správě lze rozeznávat dva základní typy:

1) Malá administrativní korupce

- a) podplácení úředníků
- b) záměrně nepřehledná regulace, zatemňování pravidel, špatná organizace
- c) zneužívání pravomocí vyplývajících z dozorové (*kontrolní*) činnosti veřejné správy

2) Zneužívání veřejných zdrojů

- a) zpronevěra veřejných zdrojů
- b) nehospodárné využívání veřejných zdrojů
- c) zneužívání úřední moci při udělování veřejných zakázek
- d) nepotismus (*prosazování příbuzných, oblíbenců apod.*),
- e) klientelismus (*upřednostňování přátel a spřízněných skupin*),
- f) „prodej“ pozic (*rozšiřování vlivu významného jedince prostřednictvím „placeného protežování“; tento jedinec je v postavení, které mu umožňuje rozhodovat o personálních otázkách; pracovní místa, o nichž rozhoduje, pak obsazuje na základě úplatků, které získává od jednotlivých zájemců o tyto pozice*).

Indikátory korupce:

Úspěšnost identifikace korupčního jednání úzce souvisí se znalostí **indikátorů korupce**, mezi které v oblasti veřejné správy zejména patří:

- 1) rychlá rozhodnutí za situace, kdy úřad obvykle rozhoduje v delších lhůtách a naopak průtahy v řízení za situace, kdy v jiných případech úřad rozhoduje v kratších lhůtách,
- 2) „šikanózní“ výkon úředních pravomocí,
- 3) bránění přístupu veřejnosti k informacím, které jsou ze zákona přístupné,
- 4) sdělování „důvěrných“ zvýhodňujících informací třetím osobám,
- 5) svévolné změny nebo ztráty úředních dokumentů,
- 6) neobvyklý rozptyl v rozhodování či jednotlivá rozhodnutí, která jsou evidentně v rozporu s vnímaným veřejným zájmem,
- 7) porušování pravidel, která vylučují rozhodování úředního orgánu v daném případě pro jeho podjatost,
- 8) nadstandardně časté styky zaměstnanců úřadu s účastníky příslušného řízení,
- 9) úředník na určité pozici si tzv. „žije nad poměry“, ostentativně dává najevo své bohatství,
- 10) získání „veřejných prostředků“ osobou, která na ně zcela zjevně nemá nárok,
- 11) získání omezeného veřejného statku nebo služby (např. přístup ke zvláštní lékařské péči apod.),
- 12) získání majetkového prospěchu na úkor státu,
- 13) nákup zboží a služeb za zjevně nevýhodných podmínek pro odběratele,
- 14) stanovení „diskriminujících“ podmínek při veřejné zakázce, které zvýhodňují jednoho dodavatele,
- 15) neexistence vnitřních předpisů upravujících povinnosti a oprávnění interního auditu a kontroly.